

Temadrøftelse: Forebyggelse og tidlig indsats ved brug af euforiserende stoffer

Sagsfremstilling

Resume og sagens baggrund

I 2021 nedlagde Kalundborg Rusmiddelteam deres forebyggende indsatser på ungeområdet, herunder også tidlig opsporing og rådgivning. Siden 2022 har det været forsøgt at iværksætte tilsvarende indsatser inden for den økonomiske ramme på tværs af organisationen, men det er ikke lykkedes. Unge i Kalundborg Kommune har derfor reelt ikke mulighed for at få hjælp, før de har udviklet et behandlingskrævende misbrug og generelt mangler der også forebyggende indsatser for voksne på rusmiddelområdet.

Indstillinger

Direktøren indstiller, at Socialudvalget

1. drøfter rusmiddelforebyggelse med særligt fokus på tidlig opsporing og indsats for unge under 25 år, der er i risiko for at udvikle afhængighed af euforiserende stoffer.
2. anbefaler Kommunalbestyrelsen i en kommende budgetproces, at tilføre midler på 1,252 mio. kr. til rusmiddelområdet for at sikre en helhedsorienteret rusmiddelforebyggende indsats.

Behandling

Socialudvalget.

Sagsfremstilling

I 2021 måtte Kalundborg Rusmiddelteam tilpasse økonomien til de lovpligtige opgaver indenfor rusmiddelbehandling, og i den sammenhæng var det ikke muligt at prioritere den forebyggende rusmiddelbehandling for unge under 18 år. Det førte til en nedlæggelse af alle rusmiddelteamets forebyggende indsatser på ungeområdet. Herunder også den fremskudte misbrugsvejledning på ungdomsuddannelserne. Tidligere kunne unge over 15 år modtage samtaler med en misbrugsbehandler, uden at der blev oprettet en sag i Fagcenter Børn og Familie.

Efter omstruktureringen i rusmiddelteamet kortlagde en tværgående arbejdsgruppe de tilbageværende rusmiddelforebyggende indsatser for unge i Kalundborg Kommune. Resultatet af kortlægningen fremgår af trappemodellen i bilag 1 samt af "Notat om misbrugsforebyggende indsatser tilgængelige for borgerne i Kalundborg Kommune" i bilag 2.

Kortlægningen tydeliggjorde bl.a. et behov for et individuelt rådgivningstilbud til unge der er i risiko for at udvikle et misbrug af euforiserende stoffer (trin 2 i trappemodellen, bilag 1). Der blev efterfølgende afsøgt forskellige muligheder for at iværksætte denne indsats på tværs af organisationen, men det lykkedes ikke at etablere den. Unge i Kalundborg Kommune der har et

behov udover generelle råd og vejledning har derfor reelt ikke mulighed for at få hjælp, før de har udviklet et behandlingskrævende misbrug.

Efter den økonomiske tilpasning i rusmiddelteamet er Kalundborg Kommune nu udfordret på følgende områder:

- Den kommunale ungeindsats, hvor det medfører, at man både i Fagcenter Børn og Familie og i Jobcentret har unge man ikke kan tilbyde en relevant forebyggende indsats. Det har alvorlige konsekvenser for de unges sundhed og trivsel samt deres muligheder for at komme i uddannelse og beskæftigelse. For de unge der udvikler et misbrug, har det store konsekvenser ind i voksenlivet, og ikke mindst samfundsøkonomisk. De seneste estimater viser at misbrugsbehandling og relaterede udgifter koster kommunerne flere milliarder kroner årligt (Kilde: Samfundets udgifter til rusmiddelmisbrug, VIVE: Brug af velfærdssystemet blandt borgere med misbrug).
- Kalundborg Kommune lever aktuelt ikke op til anbefalingerne i Sundhedsstyrelsens forebyggelsespakke "Stoffer" (jf. bilag 3) og heller ikke til egne målsætninger i Udviklingsstrategien, Sundhedspolitikken og Børn- og ungepolitikken. Herunder at børn og unge skal mødes med en sundhedsfremmende og forebyggende indsats, at vi vil forbygge brug af euforiserende stoffer og at vi har særligt fokus på tidlig indsats.
- Det fremgår at forebyggelse af brug af euforiserende stoffer bør indgå i kommunens forebyggelsesindsats som er omfattet af sundhedslovens § 119. Desuden har kommuner pligt til at yde gratis, anonym rådgivning til børn, unge og forældre, herunder vordende forældre vedr. stofbrug (jf. Serviceloven §11), og kommunen er forpligtet til at yde social behandling af stofmisbrug med en behandlingsgaranti på 14 dage, også for unge under 18 år (jf. Serviceloven §101).
- Kalundborg Kommune har derudover en forpligtigelse ift. den nye Samarbejdsplan 2025/2026 for Midt- og Vestsjællands Politi og kommunerne i politikredsen (jf. bilag 4), hvor et af de tre indsatsområder netop er forebyggelse af unges misbrug af afhængighedsskabende stoffer.
- Af Ungeprofilen 2024/2025 (bilag 5) fremgår det at særligt hash er et udbredt rusmiddel blandt unge i uddannelse, men også andre euforiserende stoffer anvendes, og her ligger unge i Kalundborg Kommune væsentligt højere sammenlignet med tilsvarende unge på landsplan.
- Nedlægningen af rusmiddelteamets ungeindsatser har siden 2021 medført en

opgaveglidning fra rusmiddelområdet over til bl.a. Fagcenter Børn og Familie men uden medfølgende økonomi og kompetencer.

Der er brug for en klar ansvarsfordeling ift., hvem der i Kalundborg Kommune er ansvarlig for den primære og sekundære forebyggelse af brug euforiserende stoffer og hvem der skal varetage de opgaver der ligger i dette. Hertil kommer nødvendigheden af, at der afsættes økonomi til forebyggelse på rusmiddelområdet, særligt ift. unge der er i risiko for at udvikle et misbrug af euforiserende stoffer.

Besparelsen på den forebyggelse og behandling af unge som rusmiddelteamet tidligere varetog, er anslået til at være 1.252.000 kr./år (2025 prisniveau).

Med udsigt til budgetreduktioner via DUT på rusmiddelområdet (jf. bilag 6), er det ikke realistisk, at rusmiddelteamet kan afse ressourcer til forebyggelse, tidlig opsporing og rådgivning indenfor den eksisterende økonomiske ramme.

Hvis der bevilliges midler, vil administrationen arbejde på en organisatorisk model, der sikrer en helhedsorienteret indsats på tværs af organisationen og en optimering og effektivisering af det forebyggende rusmiddelområde både for børn, unge og voksne.

Økonomiske konsekvenser

Ingen bevillingsmæssige konsekvenser.

Sagens forløb

07/08/2025 Socialudvalget

Vedtaget at oversende sagen til Økonomiudvalget med anbefaling af indstillingens pkt. 2.